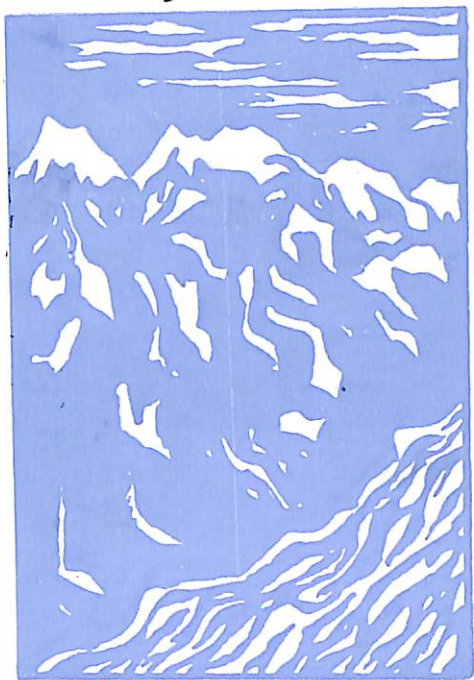

BIBLIOTEKA
SHTETIT

814-1
K13

DODË KAÇAJ

Këngë
majekrahi

poezi

8H-1

K13

DODË KAÇAJ

Redakto
PUBLIKIMI JOZEFINI

KËNGË
MAJEKRAHI

poezi

33338

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

DODË KAÇAJ

84-1
K 13

Redaktor

PERIKLI JORGONI

KËNGË
MALJEKRAHI

poezi

3337

SHËNJA BOTËSE
• NAIM FRASHËRI •

SIRENA E PARËNIT

Sirena e parë e trenit
fishkëllëu në fushën e fshatit tim.
Dëgjuan malet dhe erdhën
me qeleshet në qiell, nga gëzimi.

Jalevargu i vagonëve lëviz
Malësinë e Madhe atë çajë përmes.
Sivarginal që e mbartën mbi kurriz
e vumë mbi shina dhe i thamë: Ec!

Redaktor

PERIKLI JOHANNIS

SHPATI I DIELLIT

Lart, në një shpat mali,
në lindje të fshatit, përgjithnjë
gdhendur me germa kapitale
një emër i bardhë: PPSH.

Germat si të gdhendurá me flakë,
vezullojnë midis malit dhe qiellit.
Ndoshta, pikërisht për këtë shkak
i thonë Shpatit i Diellit.

FILLIM POEME PËR KOMANIN

Këtu janë bashkuar Jugu dhe Veriu
me malin dhe lumin të ndëshen.
Këtu bëhen Drita dhe Njeriu
bashkudhëtarë të përjetshëm...

Këtu janë bashkuar Jugu dhe Veriu,
dy krahët e hekurt të Republikës.
Këtu i sheh agimet njeriu
nga maja e lartë e digës...

Qëndro në bashkëtimin e ngutit të luftës
drita të Republikës.
Këtu i sheh agimet njeriu
nga maja e lartë e digës...

VITETË NË DIMËRIN MILIT

Si shtrungë e pafund delesh
mbi blëgerima e këmborët mëdha
udhëtojnë drejt bjeshkësh.
Kush i grah?

Kullotin në fushën e qiellit
gjithë vjeshtë
Dalin erërat dhe ujë mjelin
shi dhe breshër.

Befas del nga bjeshka, me bujë,
murlani si ujk
e i kthen mbrapa rrokopujë,
në Jug.

Një mëngjes ato vijnë prapë,
 të mbushura me shi e borë.
 Murlani i ndjek mbrapa
 si ujk i lodhur...

Kështu deri në prill,
 derisa t'vjen dielli.
 Murlani mbyllet
 i mundur ndër shpella.

Ë N D Ë R R

Vashë, të pashë sonte n'ëndërr,
ty si nuse, veten dhëndër.

Syri yt, përtej velit,
hapte harkun e ylberit.

Trupi yt — zambak i bardhë,
Zanë e bukur si në përrallë.

Diku shkonim, dcrë për dorë,
mbi një fushë të bardhë dëborë.

Midis tokës edhe qiellit
hynim në folenë e diellit...

DHITË

RABRUDI

Nëpër kodrën e zhveshur të lajthive
lëvizi rreth meje tufë e dhive.
(Ç'm'u kujtua fëmijëria ime!)

Indolla dhitë, u shtriva dorën,
nën shiun e ftohtë të dhjetorit
erdhën dhe ma lëpinë lodhjen...

Nëpër kodrën e zhveshur të lajthive
lëvizi rreth meje tufa e dhive...:

RAPSODI

11111111

*(Para shumë e shumë vitesh,
një natë një tufë delesh u kthye pa çobanin. Dhe
ai ishte djali i vetëm i plakut.)*

Shtatë ditë statujë me fytyrë kthyer prej malit.
Një natë kur po zbriste tufa e zezë e deleve,
e thirri përvaishëm vegimin e vetëm të djalit
nëpër udhët e gjata të telave!...

Zhurmuar malet. A ishte kënga e lumit
a kënga e plakut që rridhte nën yje?..
Nëpër udhët e telave u lodh... e zuri gjumi.
Të nesërmen e gjetën ashtu, me lahutë nën krye.

MBRËMJE NË DUKAGJIN

Ylli i parë mbi malet e Shalës
mbremjes i gon fjalë
Kullat dhe kodrat, si anije
notojnë në muzg drejt tij.

Hëna hapet me yjet
si nëna shëtitje me fëmijët.

Lahuta e lashtë e ujërave
nën harqet erërave dhe urave...

Në kulla të bardha malësorët
ndezin radiot, televizorët.

VICQ AURELI DHE ZOGJTE

Aureli i vogël vrapoi pas zogjve
diçka duke thënë në gjuhën e tyre.
Unë, pa dashur, në fushë e ndoqa
nga frika mos ikte pas tyre!

...

...

...

...

ALPE

1937

Siç m'atë...
Spektakël i madhërishëm,
i egër.
Grumbujt e pavdekshëm të pishave
që kërcëjnë në erë, kurorën e gjelbër.

2. Mbi em...
Mbi supet e tyre të ngjeshur
shamia e kaltër e qiellit.
Mbi thinjat e tyre të ndershme
qeleshja e diellit.

VOJO KUSHI

1944

Vojo Kushi ynë, kohërat ty të panë
mbi këtë kodër gjaku, këtu në Tiranë.

Gjoksi yt i gjërë plot me plagë të rënda,
hipur përmbi tanke duke hyrë të kënga.

Mbi kodër gjaku mbuluar me lule,
Vojo Kushi ynë, kohërat këtu ulen!...

mbuluar me lule
këtë kodër gjaku
mbuluar me lule
këtë kodër gjaku

FYELLI I DËSHMORIT
VELEDIN BAJRAMI

Fyelli i Veledinit,
kromuar me flakë,
me gjashtë vrima,
me gjashtë plagë.

Shumë fusha e male
djegur për diell,
shumë këngë e valle
frynë te ky fyell.

Veledin i ëmbël,
koha të ka ty
me fyell në zemër,
me dyfek në sy!

35338

17

TRIMORRI I DËMORRI
TRIMORRI I DËMORRI

Futesh në një pyll,
shfaqeshi në një shteg.
La fillon me fyell,
e mbyll me dyfek!...

shfaqeshi në një shteg
La fillon me fyell
e mbyll me dyfek!

shfaqeshi në një shteg
La fillon me fyell
e mbyll me dyfek!

HAPJA E FESTIVALIT FOLKLORIK, 1983

Ranë të gjitha daullet e Shqipërisë,
u drodhën muret e rënda,
Sheshi i madh i kalasë lëviz
nën sulmin popullor të këngës!

Ranë daullet e mëdhaja,
Flamurët flakëruan mbi bedena,
U nis kalaja, lëviz kalaja,
E mori këngal...

VASHAT NË VALLE

Ato vinin dhe linin behar

dhe habinë e madhe.

Cilën të shihnim më parë:

vashat apo vallen?...

Ato vinin dhe linin behar,

beharin e butë të qeshjes.

Cilën të shihnim më parë:

vashat apo veshjet?...

Ç'e bën vallen të bukur,

hapi apo këmba?

Ç'e bën veshjen të lumtur

beli apo zemra?

MËNGJES VJESHTE NË DROPULL

Fshatrat, diku anash, shfaqen
nën kupën e kulluar të mëngjesit,
ngjiten në male a zbresin...

Kaq qiell, kaq ajër
mbi bimëzat e grurit, mbi njerëz.
Dielli, mbi male, ka fatin të mbajë
ison e madhe të verës!...

SARANDA NATËN

Kur po ngjitesha në Qafën e Gjashtës,
ndjeva mallin e valëve dhe palmave.

Ktheva kokën mbrapa dhe pashë
dy Saranda!

Njëren në breg,

tjetrën në det!...

Të dyja i përshëndeta!

DUKE U KTHYER NATËN NË FSHAT

Po kthehem sonte në fshat
nga puna e largët, pas shumë ditëve.
Nëpër hapësirën e madhe të natës
-kërkoj shtëpinë midis yjeve dhe dritave.

Ja konstelacioni i dashur i lagjes sime
mes Harushës së Madhe dhe Hënës.
Diku, nën dritën e bardhë të tyre,
njoh fytyrën e bukur të nënës!

Ja, nëna ime, te hyrja,
drita që ndizet për mua kaq shpesh.
Çdo hap më qartë ia dalloj fytyrën,
ndjen ardhjen time dhe qesh!...

MIGJENI

Ja Vraca dhe shkolla te një urë,
matanë — përjetësisht liqeni.
Këtej shkonte e vinte me biçikletë, dikur,
nëpër gropa, nëpër baltë e nëpër shi Migjeni.

E shoh!... Hynte përherë më i kërrusur
në çerdhen e vogël të shkollës,
fytyrën të zbehtë, shpirtin të ngrysur,
gjoksini shpuar prej kollës.

E shoh!... Vinte herët në mëngjes
dhe ikte kur binte perëndimi,
ballin mbytur me djersë.
nën ethen e rëndë të mjerimit.

Vjershat i mbushte me lavë të shkrifë,
shekullin e shtrydhte mbi poema.
Kështu vinin në jetë «Vargjet e lira»
me izjarre revoltash dhe legjenda.

Kështu vinin në jetë «vargjet e lira»
Poeti vjen me zemrën prush të ngrohtë,
i mbetur përjetësisht te thirrja:
«O, si nuk kam një grusht të fortë!»

... i
...
...
...

KRASITJE

Babai një ditë me gërshërë në dorë
doli dhe «trembi» borën:
Trak!
M'u duk si trokitje e afërt,
dhe ndjeva qiellin të hapej...

Trak!
Babai e di mirë metrikën e vreshtës,
kjo qenka dhe metrika e vjershës:
(Të presësh!...

Trak!
Babai mbyllte duart,
pranvera hapte dyert.

BABI

Edhe sot, sërish më pëlqen të të thërras «babi»,
sepse edhe kur i ke, kështu thonë të thërrisja,
duke hipur shpeshherë dritareve
nëpër gjurmët e luftës pas teje të nisesha!

O, po ku ta dija, babi, ç'ishte lufta,
unë: akoma s'e njihja dashurinë tënde!
(Gjyshi: gatuate qëndresë të lahuta,
nëna gatuate në magje ca dhembje!)

Ne të pritëm por ti s'na erdhe prapë,
degët e moçme sa herë i shkundi rrapi.
Unë e lodha nënën duke iu varur për qafe
me peshën e mallit: Ku është babi?...

K O S Ë T A R

Kosëtar, jepma kosën të sulm
mbi dallgët e buta të barit.
Dhe zhegut nën mën timer të ulm
si kosëtar pranë kosëtarit...

Dua të çaj me kosën përpara,
barin e bollshëm livadhesh ta qeth.
Mandej me vashat shamibardha
mullar të thatë për tufën ta mbledh.

Për tufën e madhe, për shqerrat e
kecat,
netët dimërore t'i përtypin me bar.
Të gufojë gjithnjë qumështi ndër
mjelësa,
të gufojnë grafikët dimër e behar...

Jepma kosën, shok, pasha besën,
jam fshatar si ti e bir fshatari.
Këtu dua të rroj dhe të vdes:
buzë punës, luleve dhe barit.

KËNGA E MJELËSES SË LOPËVE

Unë kurrë nuk pata lopë kaq shumë
dhe kurrë nuk pata vija kaq të bukur.
E shihni qumështin si gufon nën shkumë?
Ashtu më gufon në zemër kënga e lumtur.

Unë lopët e mia nga zëri i njoh
dhe gjuhën të gjithave tua di,
vëçat i dua, në dritën e syrit i shoh
si fëmijët e mia, emërtimet i dëgjoh.

Unë kurrë nuk pata çaste kaq të lumtura,
ma shihni zemrën, më gufon, o shokë.
(Do desha që të ish e bukur, e
e bardhë, si qumështi i lopës...)

IVETURA KTORISTËT

Ngjyerë me graso, me vajra
flasin me të madhe, si druvarë.
Ellade, fragmente arash
në shpirt u kam parë.

Nisen thjesht në front
me flamurka të skuqe.
Të katër anët e horizontit
bashkojnë me plugje.

Gjirin e madh të natyrës
zmadhojnë me mjete të rënda.
Në fushën e shpirtit të tyre
bëhen edhe buka, edhe kënga!

TRUPA KOMBINARE SHQIPTARE

Dimë të nderojmë në mënyrë të veçantë
ditën e natës pa fjetur, ditën
me tokën e kanë gurë,
gjithë jetën.

Që gjatë këmbësorisë
e shpirtit në ditët e
për të cilat e kërkon
në ditët e vështirë.

Që në ditët e këmbësorisë
në ditët e këmbësorisë
Ditët e këmbësorisë
në ditët e këmbësorisë.

DUKE KORRIGJUAR HARTIMET

Jashtë dëgjohet beteja e dimrit,
dritaret dridhen nën shkulme bore.
Këtë natë, në majë të Dukagjinit,
unë rri deri vonë mbi fletore.

Ca gabime i bëni, patjetër,
ca shkelje të vogla në drejtshkrim,
por zemrën e zbrazi në letër,
ju, poetë të vegjël të vendit tim!

S'ju ndjek, s'ua mat mendimin dot,
e ndiej në letër fluturimin.
Diçka të mirë do t'i falni botës,
ju, poetë të vegjël të vendit tim!

IKENESIT NE POLIGON

...Jashtë vazhdon beteja e dimrit,
unë rri mbi fletore dhe shkruaj.
Këtë natë, në majë të Dukagjinit,
më ngroh zemra juaj!...

Pastaj Euzhen me këmbë të mbushura
me parutë e plumb.

Ata nuk e duan luftën, ndryshejt
por sa tremben the prej saj...
Si burra e këmbë të mbushura me parutë
dhe syrin në shënjestër e mbajtë...

Ata i bien tabelës por në mes
siç mund të dëgjim barmë në lypje.
Pastaj trandhepa e këmbë të mbushura
si uchiare nga detyri!

NXËNËSIT NË POLIGON

Ata e rrokën me dashuri pushkën,
e prekin me dorë gjithkund.
Pastaj gushën, me kujdes, ia mbushin
me barut e plumb.

Ata nuk e duan luftën, natyrisht,
por as tremben hiç prej saj.
Si burra e tërheqin këmbëzën me gisht
dhe syrin në shënjestër e mbajnë.

Ata i bien tabelës mu në mes,
siç mund t'i binin hasmit në fytyrë.
Pastaj rreshtohen e kthehen serbes
si ushtarë nga detyra!

DHJETË VJET

Dhjetë vjet... Me ju e lidha jetën,
me vâtrat tuaja të vogla me prush,
Me ju u bëra mësues, u bëra dhe poet
dhe i tillë qofsha pranë jush.

Dhjetë vjet... Atëherë isha i ri,
ju bëtë fole në mendimet e mia.
Pluhuri i shkumësit në flokët e mi
filloi të shndërrohet në thinja!

(Ndonjëherë, në orën e mësimit
kam hedhur ndonjë varg në letër.
Motivet janë si zogjtë, e dini,
që ikin nga dora e nuk vijnë më herë
tjetër).

Dhjetë vjet.. Kanë ikur dhjetë breza
 duke lënë këtu fytyrat, emrat.
 Sa herë bie zilja në mëngjese
 çoj dorën; ju ndiej te zemra.

BORA E PARË

Si reshje e lehtë petalesh
u ndal mbi majat e maleve
deri në mbremje.

Borcakët¹⁾ e binin mesazhin e saj
përmes këngëve...
Pastaj udhëtoi gjithë natën,
pa bubullima, pa zhurmë.
E mbuloi gjithë fshatin
kur ishte në gjumë...

---

1). Borcakët — zogjtë e borës

Ku janë pemët, rrugët,
shtëpitë, linjat, shkolla?
Të gjitha, me përjashtim të lumit,
i kishte pushtuar bora.

Ku janë njerëzit, vallë?
Befas lumi malor i fëmijëve
sulmoi borën me zhurmë të madhe
dhe bora nisi të shkrihej.

FUSHATA MORENI NGJYRËNLEME BUKUR TË GRURIT

Fushat morën ngjyrën e bukur të grurit,
qielli u mbush me cicërima:
Çeli lulja në plasën e gurit,
rrëkera ujërash, arcma, blegërima...

Shtëpitë e fshatit, në radhë,
bënë një dush të mirë me gëlqere
dhe dolën të lehta, të bardha
pritën, në fushë, pranverën.

MBI SFONDIN E NDEZURVTE KËNGËVE

Punëtorët erëmirë të lulishtëve
mbollën rrënjë të reja lulëshyqer
Erdhëm gjyshërit me çigarishte
mbi stolat e stinës të ulen.

Fëmijët ndjekin nga supet e nëhave
balonin e bukur të diellit.
Mbi sfondin e ndezur të këngëve
hapet kupola e kaltër e qiellit.

Stolishtë ënjtëzë rrethit
stolishtë ënjtëzë rrethit
stolishtë ënjtëzë rrethit
stolishtë ënjtëzë rrethit

IV JESH TA

Erdhi shiu i parë i vjeshtës
(humbën në baltë pluhuri dhe vëpa),
megjithëse erdhi si në heshtje
e dinim: bubullimat dhe borërat i kish mbrapa.

Fëmijët e vegjël lanë lojën
dhe shikuan, të lagur, qiellin,
Albani i vogël u thauzogjve:
Ku shkoi shoku ynë, dielli?

U lagën shtëpitë, drurët;
shpina e fshatarit me supe të gjera.
Në arat e sapcmbjella me grurë
u duk pranvera!...

GËRSHETI I ZI

1974

Dikur na pëlqente të dyve të ta prekja gërshetin,
ti bëje sikur rrëzoheshe dhe më bije në gji.

1974

Pastaj ti ngriheshe dhe ikje e trembur dhe e gëzuar,
o, po ku ta dinim atëherë se ishim dashuruar!...

Ne u lidhëm me njëri-tjetrin ndoshta që në
fëmijëri,
ti për vargjet e mia, unë për gërshetin e zi.

...Ti një ditë u trembe dhe gërshetin e dashur e preve,
mos fëmijërinë tënde dhe mua s'na pëlqeve.

Dhe ike diku larg, larg meje, atëherë,
duke më lënë në duar imazhin e gërshetit të prerë.

SONTE

IN FJETERË

gjerde të gjatë dhe të gjera, të cilat janë të
gjatë dhe të gjera, të cilat janë të gjatë dhe të gjera

Sonte fjeta shumë ëmbël.

Abasëge e s'Kurru zgjova, në orë të ngushtë
shumëmbës gjeta dorën në zemër.

shumëmbës
Të kisha parë ty në ëndërr!

shumëmbës
shumëmbës

shumëmbës
shumëmbës

BAJZË, 31 DHJETOR 1983

Dielli i fundit i vitit
pas malevë rrëshqiti...

Hëna si tollumbace e madhe
u var në majat e maleve...

Në xhadenë e fshatit
rrëshqiti makina e bardhë e urgjencës.
Nesër, ditën e parë të vitit
do të lindë një fëmijë, nesër...

8891 NË SHTËPINË TIME

Në shtëpinë time, të hapur,
vijne vetëm miq, të dashur.

Aq shumë, sa s'ua di emrat,
ua njoh vetëm zemrat...

Te shtëpia ime, përherë
vijne gjithë zogjtë e verës.

Aq shumë, sa s'ua di emrat,
ua njoh vetëm zërat...

Në shtëpinë time të re,
kënga ka fole në.

Djali im këndon si zog,
gjyshi i bëhet shok!...

MALI LA MALI LA
MALI LA MALI LA

Dielli mbi male
ka fytyrën tënde
Fryn, fllad i ëmbël,
thërras ty në emër.

Buzë këngëve
kujtoj qeshjen tënde.

Sytë nga mali
m'i merr malli.

Nga mali, nga lindja
ti vjen, bëhesh imja!

KËTEJ KANË ARDHUR SHPESH

Oborri i shtëpisë sime është deti.
Këtej kanë ardhur shpesh bajlczët e zinj
dhe kanë gjetur
gjithmonë Gjergj Elez Alinë!...

ADDETITI T' JOZELIAM

Të kam dashur gjithmonë, o det!
(Natyrisht: dua fushën edhe malin).
Merre, prej meje, një orëk,
dërgomë një dallgë dhe shuama mallin!...

shumë, shumë, shumë
shumë, shumë, shumë
shumë, shumë, shumë
shumë, shumë, shumë

shumë, shumë, shumë
(shumë, shumë, shumë)
shumë, shumë, shumë
shumë, shumë, shumë

MALËSORËT NË LUFTE

Ja, e nisën malit, me
thërrasin shoqishojnë.

Zëri i majekrahit
zjarr ul del për gojë.

Ku e kanë flamurin,
kush është gjenerali?
Ja, e morën turrin,
s'dihet ku e ndalin.

Flamurojnë Deçiqin,
fluturojnë në Suka¹⁾
nëpër male digjen
porsi Oso Kuka.

---

1. Sukat e Moksetit në Bajzë.

TRIDATI Q. I. 1951

Ku të kanë flamurin, këngën
kush është gjenerali?
Thonë Dedë Gjo Luli,
thënë shqipja e malit.

Që të shprehim që këtu, në këto
ditë të këndshme të jetës, të cilat
në ditët tona të këndshme të jetës, të cilat
në ditët tona të këndshme të jetës, të cilat

Që të shprehim që këtu, në këto
ditë të këndshme të jetës, të cilat

Që të shprehim që këtu, në këto
ditë të këndshme të jetës, të cilat

Që të shprehim që këtu, në këto
ditë të këndshme të jetës, të cilat

LUFTA E QAFAGRIT

Dukagjini fort po ndeshet,
nuk i ndërrojnë malet qeleshet.

Nuk i ndërrojnë gjuhë e flämur,
më parë rri Agri pa gurë.

Turgut Pasha sheh dylbinë:
— Ma kokrruan¹⁾ shqiptarët ushtrinë.

Gurë e lisa rreth m'i rrëzojnë,
luftën lodër po ma ndërrojnë.

Kur u fryj borive të luftës,
ata u fryjnë grykave të hutës.

---

1. ma rralluan

MICROPASË VALLONIA PASHA

Qes me pushkë, ma' hallakatin.

Qes me top, gjylet m'i kapin.

Turgut Pasha shan Stambollë:

— S'mund ta shtroj Shqipërinë e vogël.

Ka rrah telin në shtatë krali:

— Mos u kapni me Shqipëri.

DUKE DËGJUAR RAPSODIN

Ujët buron që nga bjeshka
dhe derdhet në çezma, qelibar.
Kënga jote, e ngrohta, e freskëta,
nga cila bjeshkë buroka vallë?...

Tubat e këngës janë futur thellë
luginës së Cemit, fushave të Dropullit.
A s'është rapsodi një këngësjellës
mbushur me burimet e bjeshkës së popullit?

DEDE GJO LULI

Mbi tabore me armiq
Dedë Gjo Luli mbi Deçiq.

Turgut Pasha, pashë me halle,
të qiti punë Malësiq e Madhe.

Këtu ke ndesh' Grudën e Hotin,
çdo kullë bëhet «Kullë baroti»!

Prite, pashë, Traboinin,
ushtrisë matja mirë qefirin!

Dedë Gjo Lulat kurrë nuk jepen,
edhe malet po të rrjepen!

ÇUN MULA¹⁾

— Kah po vjen, more Çun Mula?

— Prëj Prizrenit sot u ula.

— Mos m'i prek, Evropë, kufijtë,
jam Shqipëria pushkë me qitë!

Mos ma prek, Evropë, vatanin,
se, qe besa, prek vullkanin.

Borxh në botë s'i kem' kurrkujt,
tokë e nder s'i kem' me luejt!...

---

1. Komandant i vullnetarëve të Hotit, 1980.

... nga një flamur gjithkund e ngula...

— Kah, po vjen, more Çun Mula?

— Përmes luftërash sot u ula

nga një flamur gjithkund e ngula...

... nga një flamur gjithkund e ngula...

MALËSORI PARA VDEKJES

Me kryet nën sëpatë,
hipur në kodrën e vdekjes
çoi sytë te shpatet
e Malit të Hekurave!

Vendit të vet i qeshi,
armikut fshehur nën maskë;
me dorën e djathtë te veshi
si receptor tepër të lashtë
papritur dikujt i thirri
me majekrah...

Ndoshta u lidh me hapësirën
dhe malit diçka i la...

VARRE NË BJESHKË

Varre të hershëm,
katërkëndësha guri, fundosur mes blerimit,
midis bjeshkëve,
buzë kufirit.

(Vajtimi i nënave,
kushtrim i trimave
Bjeshkën e Namun thekshëm e plasi:
o burra, bubullima
na çarti hasmi!...

Tufa delesh, lebetitur,
ikin si gala rudinave.
Çobanët në varre duke zbritur
nën gjëmën e blegërimave...)

SHKËRTIM

Varre çobanësh
mbetur në kufij kullotash,
plagë buzë stanesh,
të lashta sa bota.

NUSJA E KURBETÇIUT

(motiv i vjetër)

Ti ike në fillim të verës
diku, nën qiellin e huaj.
Sytë askurrë s'm'u terën,
si-puse të thellë me ujë.

Ti ike në fillim të jetës,
shtëpia mbi mua u shemb.
Zemrën ma more me vete,
mbeta kufomë më këmbë!..

Kaq vjet që bie mbrëmja
të pres te pragu i shtëpisë.
Kur, nëpër udhët e dhëmbjes,
vetëm një herë do të vish?

TUOTOJEN E. E. E. E. E.

1914

Kuudokkainen valla IT
nenuciellin e vrenjtur.tē kurbetit?
Sytē miē hūmbānē nē ballē,
si dō tā shohim njēri-tjetrin?

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

«PASTË DRITË!»¹⁾

(motiv i vjetër)

Vdekja, vdekja në vintë vërdallë,
me plumbin e dhembjes në mbyllte sytë.
Pikëçuditëse në shekuj, të gjallët.

Në dramën e jetë-vdekjes:

«Pastë dritë!»

Të gjallët nga bregu i brengave,
mbitshur më helm nga skaji në skaj,
qëllojnë qorrllëkun e vdekjeve
me një grusht dhe me një copë vaj:

«Pastë dritë!»

Murana të rënda varrësh
në djerret e djegura të jetës.

-
1. Me këtë rit fetar i përcillnin të vdekuri në malësi.

ngushëllim i pangushëlluar të gjallësh,
klithma të fikura në kthina vdekjesh:

«Pastë dritë!»

Shiekujt, gjysmë të verbër,
kërkonin dritë për sytë.

Shkelën mbi shpresën e qelbur:
«Pastë dritë!»

Mbi brigje tragjedish,
mbi tuma dramash,
vareshin te qielli
mashtrime qeverish,
poshtëtime kambanash:

«Pastë dritë!»

VI ROZAFI

1.

Nëna jonë muruar në shkëmb,
madhështorja, ilirija e vjetër.
Gjithmonë kërkoj gjirin tënd
ta marr në buzë me etje...

2.

Kullon gjithnjë gjiri
në buzët e kohëve,
në buzët tona: çak!... çak!..
O rrjedhë e bardhë
pagane, ilire,
të ndiej në gji,
të kam në gjak!...

3.

Mure të thinjura, të rënda
shokuj në këmbë
kullojnë e nuk shemben.
Ç'i mban vallë?...

Pas pyetjes gjithmonë
kam dëgjuar përgjigjen e mureve:
«Qe besa, qëndrojmë
në qumështin e grave,
në gjakun e burrave!»

VIKTOR HYGGOI

Një shekull syngjyn në ishuj të largët,
një shekull stuhie në gjoksin tim.
M'u plakën këckat dhe s'e kam të qartë:
Cilin faj po laj, cilin krim?..

Kështjellën e shenjtë të këngës e ngrita
në shpirtin fisnik të Francës së mjerë;
kur po shkoja mik te Republika,
më dolën në pritë dhe më therën!..

Dielli po lind, deti lëvizi,
brigjet e Francës drejt meje tunden.
Prapë mbi barrikada përgjaket Parisi
dhe botës i shpall Komunën.

1907

Vërsulet Siteja Versajës furtunë,
po bie, po bie Bastia.
Po, vi, o popull, mbahu, Komunë!
Paris, po vi me «Ndëshkimet e mia».

...
...
...
...

...
...
...
...

QIKLOPI PREJ GURI

(poemth)

1.

Pusi i fshatit,
qiklopi prej guri,
ka humbur shtatin
mes barit dhe luleve.

Rrethin e gurtë
kush ia ka ngrënë?
Tregomi duart,
e dashur nënë!...

2.

Buljera e drunjte
mbushej me vlak,¹⁾
guri dhe duart
kullonin gjak.

---

1. Enë prej lastiku për të mbushur ujë.

Duar të prera
nga dhëmbë konopi,
nëna të mjera
në gojë qiklopi.

Copëra mishi
dhe copëra guri
përtypte përbindshi,
kanuni dhe huri.

Copëra lëkure
mbi gjakun e tharë,
nëna përkulur
mbi puse të çarë.

4.

Buljira mbi supe
në ngjashmëri ngrysur,
Në funde pusesh

hote e përbyzur

Buljera pishe
nga një e nga dy,
te pusi-bishë,
te bisha me një sy.

5.

Karvane nënash
kular nga halli,
grusht nga dhembja,
rrudhur te balli.

Karvane të urta,
kapur te konopi,
buzë pusit të gurtë
syrit të qiklopit.

6.

Vashat edhe riuset
ktheshini fushës,
nga grykë te pusit
te grykë e pushkës.

Midis dy grykash
dräma të rënda,
me tehe thikash,
me të shtëna:

7.

Njerëzit dhe tokën
i digjte vera,
A mund të ngopeshin
vallë me buljera?...

8.

Erdhi kohë e punës,
stina e Partisë.
Bjeshkën e prumë
në pragje shtëpish.

Ujëti porsikënga
rrjedh nëpër çezma.
Thellë nëpër zemra
shënaq zmadhohet bjeshka...

9.

Tani, pusi ynë,
qiklopi prej guri,
ka mbyllur syrin
mes barit dhe luleve...

Page 10
The following table shows the results of the experiment conducted on 10/10/10.

PERMBAJTJA

Sirena e parë	3
Shipati i diellit	4
Fillim poeme për Komanin	5
Retë në dimër	6
Endërr	8
Kur shkruhet bora	10
Dritë	11
Rapsodi	12
Mbrëmje në Dukagjin	13
Aureli dhe zogjtë	14
Alpe	15
Vëjto Kushi	16
Fyelli i dëshmorit Veleidin Bajrami	17
Hapja e festivalit folklorik, 1983	19
Vashat në valle	20
Mëngjes vjeshte në Dropull	22
Saranda natën	23
Duke u kthyer natën në fshat	24
Migjeni	25
Krasitje	27
Babi	28
Kosëtar	29

Kënga e mjelëses së lopëve	31
Traktoristët	32
Duke korrigjuar hartimet	34
Nxënësit në poligon	36
Dhjetë vjet	37
Bora e parë	39
Fillim marsi në Dukagjin	41
Fushat morën ngjyrën e bukur të grurit	42
Mbi sfondin e ndezur të këngëve	43
Vjeshta	44
Gërsheti i zi	45
Sonte	46
Bajzë, 31 dhjetor 1983	47
Në shtëpinë time	48
Mall	49
Këtëj kanë ardhur shpesh	50
Detit	51
Malësorët në luftë	52
Lufta e Qafagrit	54
Duke dëgjuar rapsodin	56
Dedë Gjo Luli	57
Çun Mula	58
Malësori para vdekjes	60
Varre në bjeshkë	61
Nusja e kurbetçiu	63
«Pastë Dritë!»	65
Rozafa	67
Viktor Hygoi	69
Qiklopi prej guri	71

Kaçaj, D.

«Këngë majekrahi. Poezi

[Red.: P. Jorgoni] T., «Naim Fra-
shëri», 1985

f. 80

(B.m.) dhe

(B.v.) : 891.983-1

K 13

Tirazhi 1000 kopje   Format 70x100/32   Stazh 2204-82

KOMBINATI POLIGRAFIK Shtypshkronja e Re —
Tiranë, 1985